

8. RAZRED

1. PROSTORSKI PLANI

O prostorskih ključih smo že govorili. Uporabljamo jih za podajanje iluzije prostora oziroma globine prostora na dvodimenzionalnem nosilcu podobe. Nosilec podobe je lahko: list papirja, napeto platno, stena...

Našteli smo sledeče prostorske ključe:

- VERTIKALNA PERSPEKTIVA
- PRVI DRUGI TRETJI PLAN ali PROSTORSKI PLANI
- VELIKOST
- DELNO PREKRIVANJE
- INTENZIVNOST LINIJ IN OBRISOV
- SENČENJE (MODELACIJA)
- DETAJL (PODROBNOST)
- LINEARNA PERSPEKTIVA

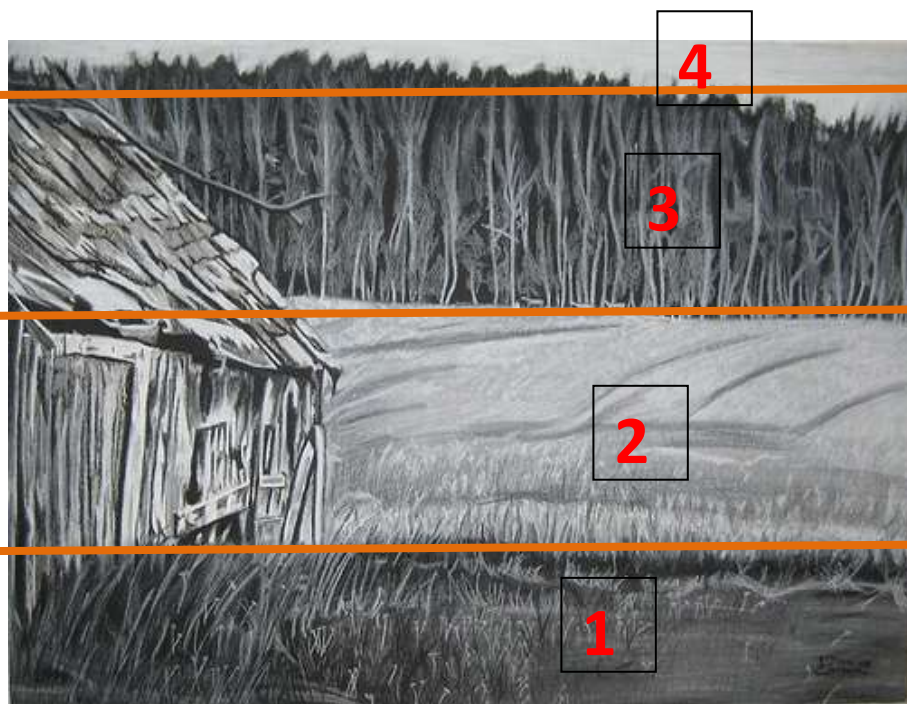
Na naslednjih straneh si oglejmo nekaj primerov prostorskih ključev:

VERTIKALNA PERSPEKTIVA

Če podobe razvrščamo drugo nad drugo imamo občutek, da je tista ki je spodaj tudi bližje gledalcu. Gre za psihološki učinek, ki pa ima izkustveno podlago. Predmeti, ki se nahajajo običajno bližje gledalcu gledamo v prostoru navzdol. Predmeti, ki pa so oddaljeni običajno gledamo v prostoru vodoravno oziroma navzgor. Ta pojav je najbolj opazen v odprtem zunanjem prostoru.

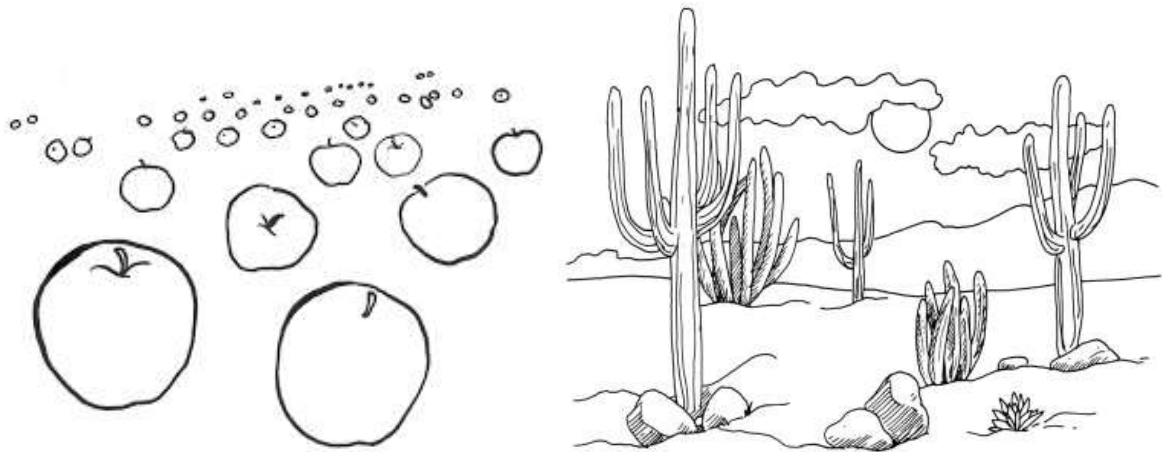
PROSTORSKI PLANI

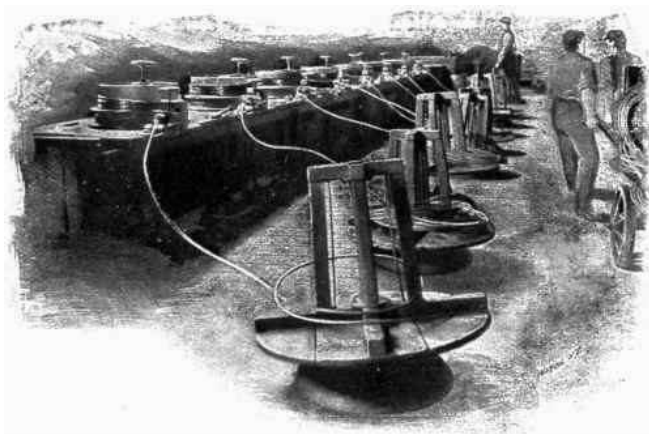
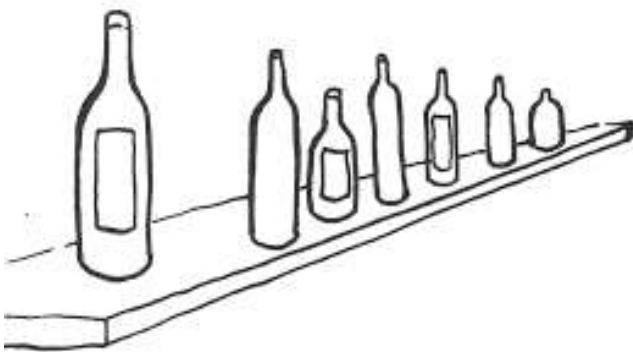
Ko pričnemo risati ali slikati, je smiselno določiti kaj je blizu in kaj je oddaljeno. Pravimo, da si določimo prostorske plane. Najbližji prostorski plan določimo z številko 1, naslednjega s številko 2 in tako naprej...

VELIKOST

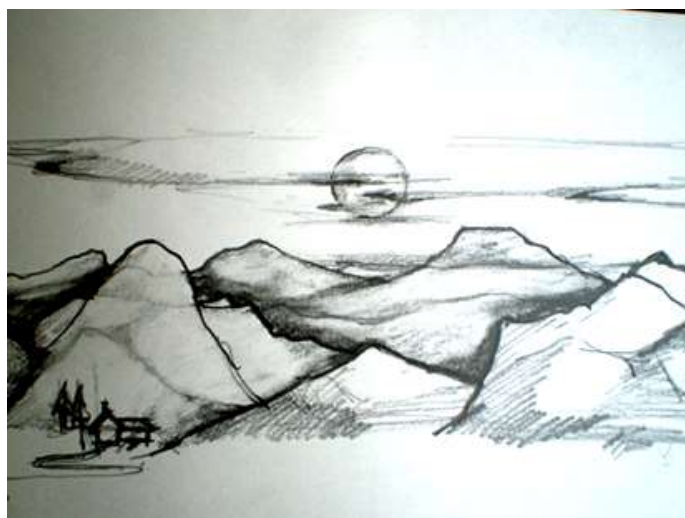
Predmeti, ki so blizu so navidezno večji. Predmeti se z oddaljevanjem navidezno manjšajo.

DELNO PREKRIVANJE

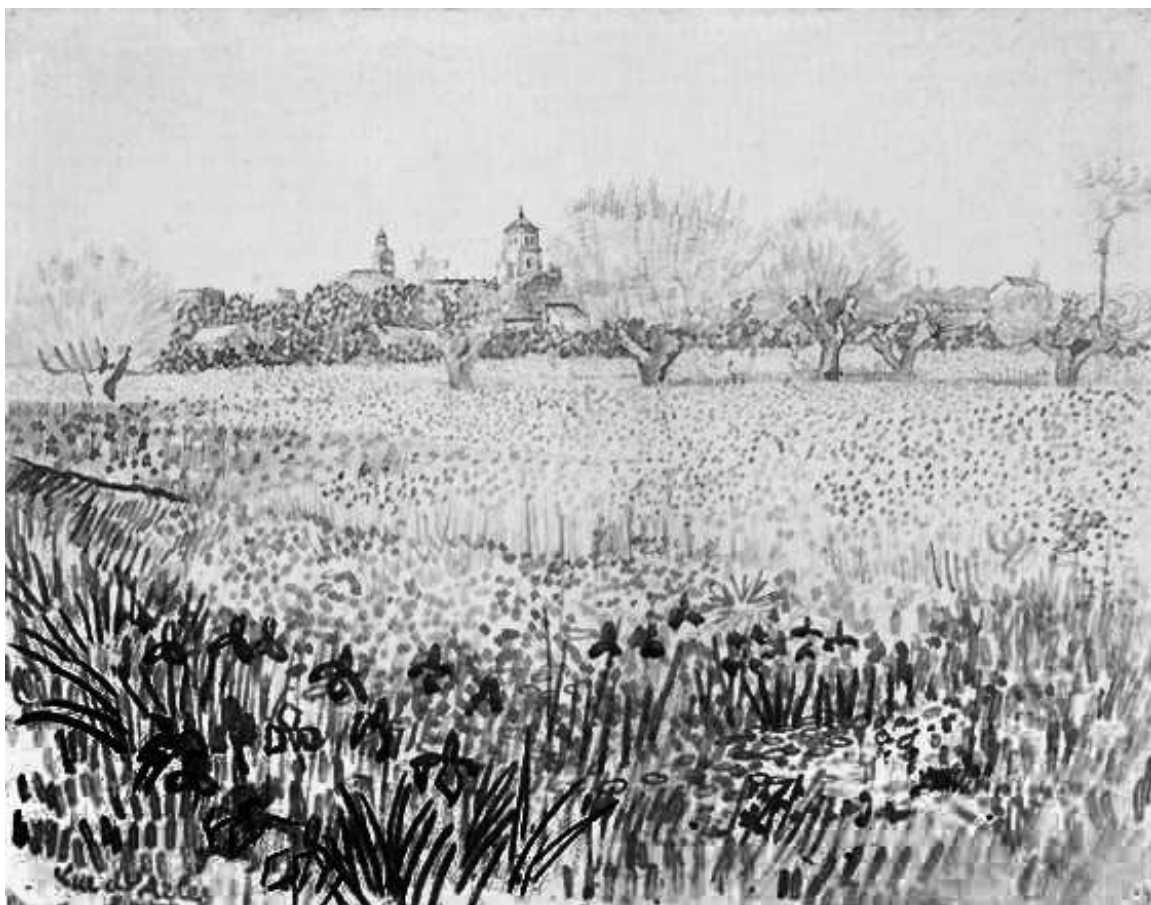
Predmeti in stvari, ki so spredaj prekrivajo predmete in stvari, ki so zadaj. Prekrivanje je zelo močan prostorski ključ.

INTENZIVNOST LINIJ IN OBRISOV

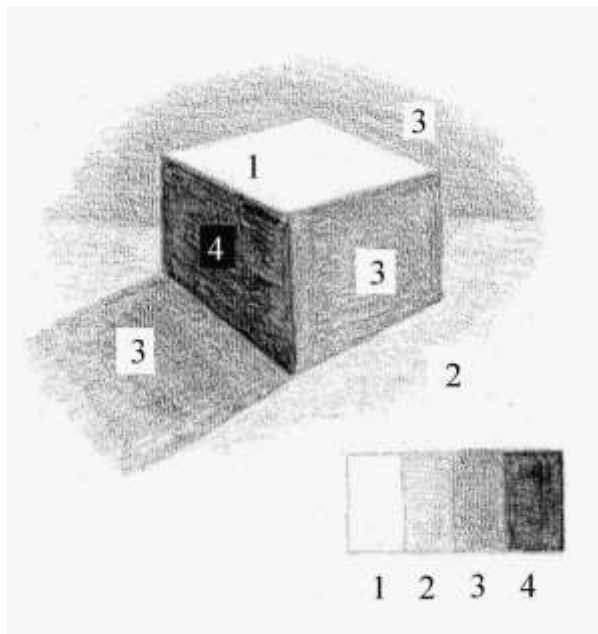
Predmeti in stvari, ki so blizu lahko poudarimo bolj kot tiste, ki so oddaljeni. S tem je učinek iluzije globine prostora večji.

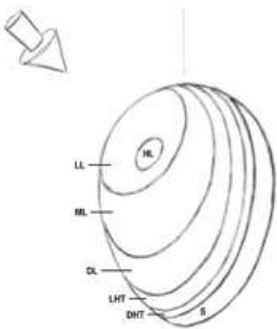
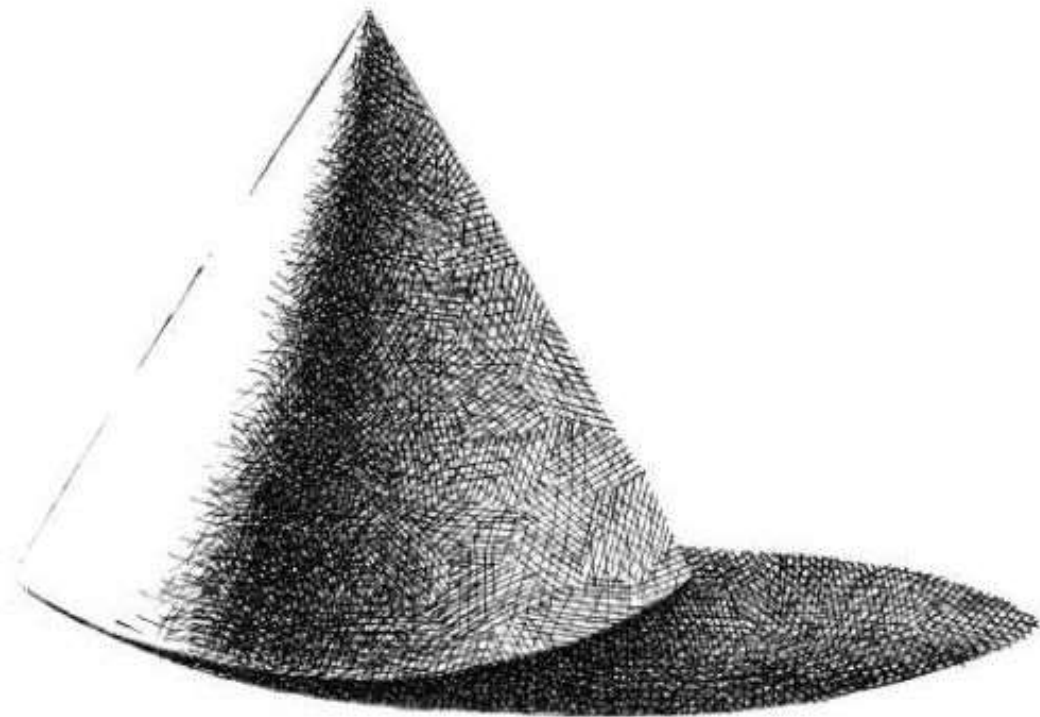
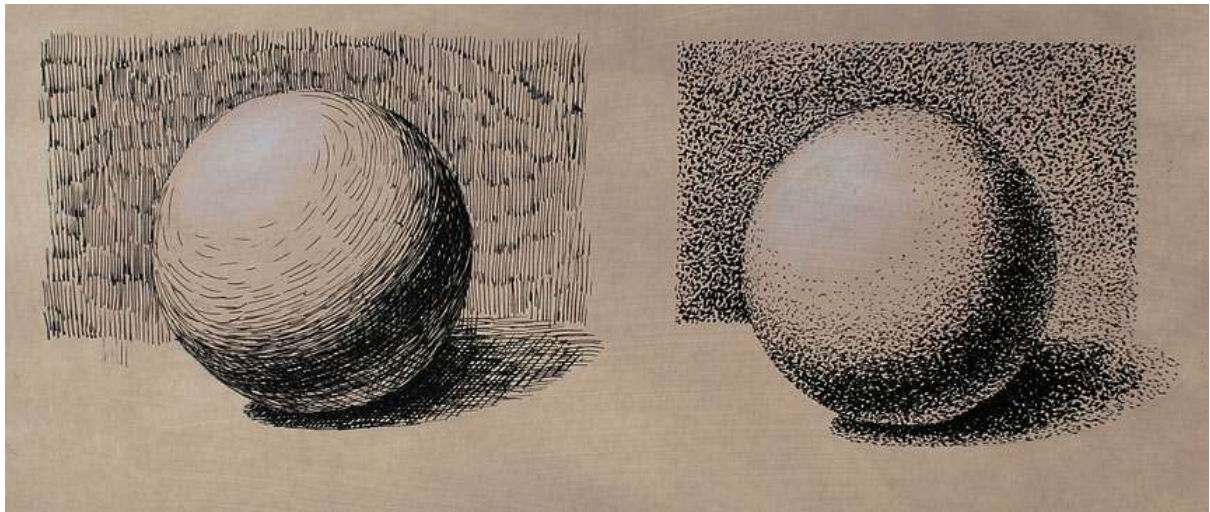

SENČENJE (MODELACIJA)

Z senčenjem ali modelacijo poskrbimo, da predmeti in stvari dobijo občutek trodimenzionalnosti (3D). Vsak risar razvije svoj slog senčenja. Bistvo pa je, da risar določi vir svetlobe saj na tej podlagi določi kaj bo osvetljeno in kaj bo v senci.

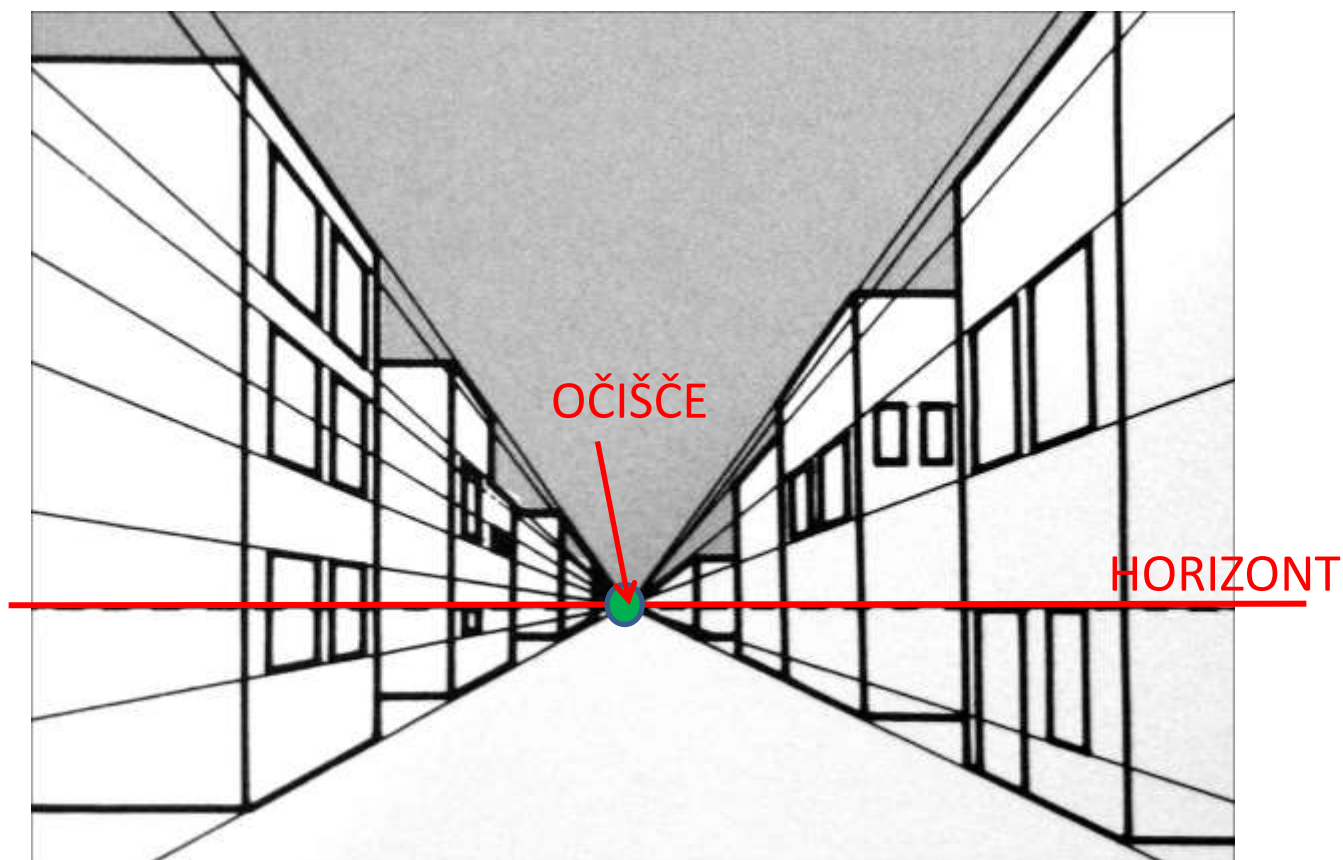
DETAJL (PODROBNOST)

V prvem planu, torej tisto kar je nam najbližje, narišemo več podrobnosti. S tem povečamo iluzijo globine prostora.

LINEARNA PERSPEKTIVA

Linearna perspektiva je zelo močan prostorski ključ.
Podrobno jo boste spoznali v 9. razredu.

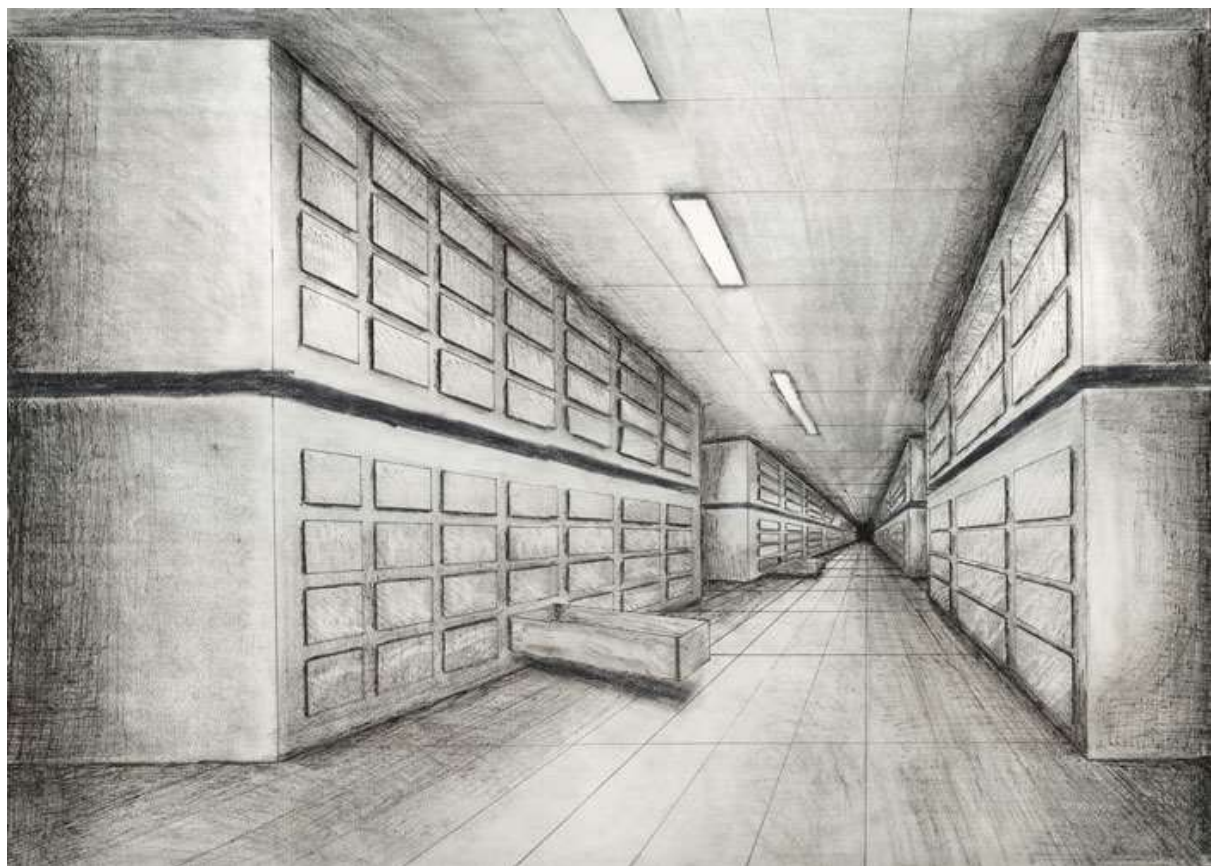
Bistvo linearne perspektive je stekanje linij v eno točko na horizontu. Horizont je navidezna ločnica med nebom in zemljo. Za natančno in pravilno uporabo potrebujemo pripomočke (ravnila...) Vse poševnice se stekajo v točko, ki jo poimenujemo očišče.

Za nas bo dovolj razumevanje stekanja linij v očišče v primeru ceste, poti, drevoreda, ulice in sicer s prostoročno risbo.

Poglejmo si nekaj primerov na naslednjih straneh:

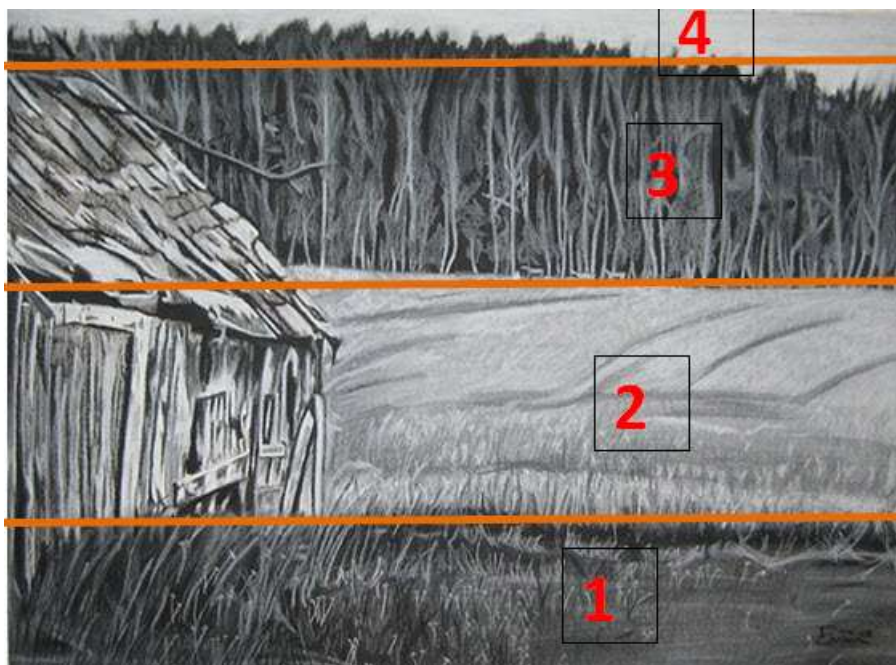
NALOGA:

Nariši pokrajino, ki jo vidiš skozi okno iz balkona ali vrta.

Pri tem pravilno uporabi sledeči prostorski ključ:

PROSTORSKI PLANI

Pravilno razvrsti prostorske plane, glede na bližino in oddaljenost, ter jih oštevilči. Najbližji prostorski plan označi z številko ena in tako dalje (1. plan, 2. plan, 3. plan,...)

Uporabiš lahko tudi ostale prostorske ključe, ki smo jih obravnavali.

POTREBŠČINE: RAZLIČNA RISALA (svinčnik, barvice, flomastri, nalivnik...), LIST PAPIRJA (poljubne velikosti), RADIRKA, ŠILČEK, TRŠA PODLAGA.